Bijlage II Begrippenlijst

Bij het toezichtsrapport Automated OSINT: tools en bronnen voor openbronnenonderzoek

CTIVD nr. 74

Vastgesteld op 22 december 2021

CTIVD
Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

CTIVD nr. 74

BIJLAGE II

Automated OSINT: tools en bronnen voor openbronnenonderzoek

Deze lijst licht een aantal begrippen toe die worden gebruikt in het toezichtsrapport. De CTIVD streeft bij de gegeven omschrijvingen geen volledigheid na, maar tracht de lezer een zo concreet mogelijk beeld te geven van de betreffende begrippen.

ADINT	Advertising-based intelligence. Dit betreft inlichtingen die voortkomen uit gerichte advertentiecampagnes.
Agent	Een persoon die door de AIVD of de MIVD gericht wordt ingezet om gegevens te verzamelen (artikel 41 Wiv 2017). Een agent werkt onder aansturing en supervisie van de AIVD of de MIVD.
Applicatie (app)	Een computerprogramma waarmee bepaalde taken uitgevoerd kunnen worden (bijvoorbeeld Microsoft Word, waarmee tekst kan worden verwerkt). De diensten maken gebruik van applicaties voor bijvoorbeeld de opslag, ontsluiting en analyse van gegevens.
Automated OSINT	Openbronnenonderzoek die geautomatiseerd plaatsvindt met behulp van software of een (web)applicatie.
Autorisatie	Van een bevoegd gezag verkregen toestemming voor het verrichten van een bepaalde handeling, met inbegrip van de wijze waarop dit in geautomatiseerde systemen is geregeld.
Behoorlijkheid	Algemeen vereiste van gegevensverwerking (artikel 18 lid 2 Wiv 2017). Hieronder valt onder meer een weging van de proportionaliteit van de gegevensverwerking. Bij de proportionaliteit gaat het om een afweging tussen het belang van de gegevensverwerking voor het inlichtingenonderzoek en de ernst van de inbreuk die op de fundamentele rechten van de betrokkene wordt gemaakt.
Bijzondere bevoegdheid	Een bevoegdheid van de dienst waarin een specifieke inbreuk op de fundamentele rechten van de burger is geregeld, alsmede de voorwaarden waaronder deze mag worden toegepast. De toepassing van een bijzondere bevoegdheid heeft veelal een heimelijk karakter. Voorbeelden van bijzondere bevoegdheden zijn observeren, tappen en hacken. De bijzondere bevoegdheden zijn neergelegd in paragraaf 3.2.5 van de Wiv 2017.
Bulk	Een grote hoeveelheid gegevens.

Bulkdataset	Een grote gegevensverzameling waarvan het merendeel van de gegevens betrekking heeft op organisaties en/of personen die geen onderwerp van onderzoek van de diensten zijn en dat ook nooit zullen worden.
Commerciële gegevens	Commercieel beschikbaar gestelde gegevens, waartoe men slechts na betaling toegang krijgt.
Dark web	Het dark web bestaat uit het gedeelte van het internet waar de IP-adressen van genetwerkte computers verborgen zijn door middel van speciale software, zoals The Onion Router (Tor).
Deep web	Het deep web is het gedeelte van het internet dat niet geïndexeerd is door de voor het reguliere internet gebruikelijke zoekmachines, maar dat wel feitelijk toegankelijk is als men de website bezoekt.
Fenomeengericht (openbronnen)onderzoek	Fenomeenonderzoek ziet op het in kaart brengen van sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en het identificeren van trends. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om het verzamelen en analyseren van informatie uit nieuwsartikelen om een normbeeld voor een bepaalde regio of over een bepaald thema vast te stellen.
Geautomatiseerd werk	Een apparaat of groep van onderling verbonden of samenhangende apparaten, waarvan er één of meer op basis van een programma automatisch computergegevens verwerken. Voorbeelden zijn computersystemen, -netwerken en smartphones.
Gegevensverwerking	Elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot gegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding, of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (a artikel 1 sub f Wiv 2017).
Hacken	Het verkennen van de technische kenmerken en het binnendringen in geautomatiseerde werken (artikel 45 Wiv 2017).
Informant	Een persoon of instantie tot wie de dienst zich kan wenden om gegevens te verzamelen (artikel 39 Wiv 2017). Een informant wordt niet aangestuurd en wordt geacht vanuit zijn of haar gebruikelijke activiteiten informatie te kunnen verstrekken.
Inlichtingendienst	Een dienst die onderzoek doet naar andere landen om (potentiële) dreigingen voor de eigen nationale veiligheid te onderkennen.
Loggegevens	Gegevens waarmee handelingen van medewerkers van de diensten of het gedrag van informatiesystemen (eventueel geautomatiseerd en) integraal worden vastgelegd, zodat een reconstructie van de gang van zaken mogelijk is.
NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. De NCTV is een onderdeel van de Rijksoverheid en valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie en Veiligheid.

Onrechtmatig	Bij het oordeel onrechtmatig is er sprake van strijdigheid met wet- en regelgeving. Deze wet- en regelgeving bestaat uit de Wiv 2017, jurisprudentie en door de ministers naar aanleiding van eerdere toezichtsrapporten overgenomen aanbevelingen. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de aard van de belangen waarop een inbreuk wordt gemaakt en met de ernst van de inbreuk.
Onzorgvuldig	Bij het oordeel onzorgvuldig is er sprake van een tekortkoming in beleid, werkwijze of processen die (toekomstige) onrechtmatigheden in de hand kan werken.
Open bron	Een voor eenieder toegankelijke informatiebron die zonder meer kan worden geraadpleegd en waarvoor geen drempels bestaan. Een bron is 'open', wanneer de verspreider (het medium) de informatie publiekelijk toegankelijk heeft gemaakt.
Openbronnenonderzoek	Het verzamelen en verwerken van gegevens uit voor een ieder toegankelijke informatiebronnen. Openbronnenonderzoek is geregeld in artikel 25 lid 1 sub a Wiv 2017 en artikel 38 Wiv 2017 (indien er sprake is van stelselmatigheid).
Open Source Intelligence	Inlichtingen afkomstig uit open bronnen.
OSINT	Open Source Intelligence.
Persoonsgegevens	Gegevens die betrekking hebben op een identificeerbare of geïdentificeerde, individuele natuurlijke persoon (zoals een naam of een foto), zoals genoemd in artikel 1, aanhef en onder e, Wiv 2017.
Plug-in	Een aanvulling op een computerprogramma om deze uit te breiden of een functionaliteit aan toe te voegen. Een plug-in kan niet standalone draaien.
Stelselmatigheid (bij openbronnenonderzoek)	Wanneer door de inzet van een bevoegdheid het op voorhand redelijkerwijs voorzienbaar is dat bij het overnemen van gegevens een 'min of meer volledig beeld van bepaalde aspecten van iemands privéleven wordt verkregen'.
Taakuitvoering	De uitvoering van de taken zoals die zijn omschreven in artikel 8 lid 2 Wiv 2017 (AIVD) en artikel 10 lid 2 Wiv 2017 (MIVD).
Target	Een persoon of organisatie waar de AIVD of MIVD onderzoek naar verricht.
Targetgericht (openbronnnen) onderzoek	Het verzamelen van gegevens uit een voor een ieder toegankelijke informatiebron, al dan niet met een technisch hulpmiddel, dat zich richt op een persoon of organisatie die onder de aandacht staat van de diensten.
Tekortkoming	Een punt van verbetering voor de toekomst. Het vastgestelde gebrek is niet van zodanig gewicht of ernst dat het (al) leidt tot het oordeel onzorgvuldig of onrechtmatig.

Toestemmingsverzoek	Het document waarin toestemming voor de inzet van de bijzondere bevoegdheid gemotiveerd wordt verzocht aan de daarvoor verantwoordelijke autoriteit.
Tool(s)	Software of een applicatie die ondersteunend is bij het uitvoeren van een taak.
Veiligheidsdienst	Een dienst die onderzoek doet naar personen en organisaties die mogelijk een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, voor de veiligheid of voor andere gewichtige belangen van de staat, dan wel voor de veiligheid en de paraatheid van de krijgsmacht.
Wiv 2017	Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017. Deze wet is op 1 mei 2018 in werking getreden. Door middel van de Wijzigingswet Wiv 2017 is de wet op enkele onderdelen verduidelijkt of aangepast. Deze wijzigingen zijn op 15 juli 2021 in werking getreden.
Zorgplicht	Wettelijke verplichting die de diensthoofden hebben om ervoor zorg te dragen dat er technische, personele en organisatorische maatregelen zijn en worden getroffen om de onder hen ressorterende medewerkers rechtmatig hun taken met betrekking tot gegevensverwerking te laten uitvoeren en daar voortdurend controle op uit te oefenen. De zorgplicht ziet ook op de bevordering van de juistheid en de volledigheid van de gegevens die worden verwerkt en de kwaliteit van de gegevensverwerking.
Zorgvuldigheid	Algemeen vereiste van gegevensverwerking. Dit vereiste heeft betrekking op onder meer de inhoudelijke juistheid en de correcte weergave van de gegevens die worden verwerkt (artikel 18 lid 2 Wiv 2017).

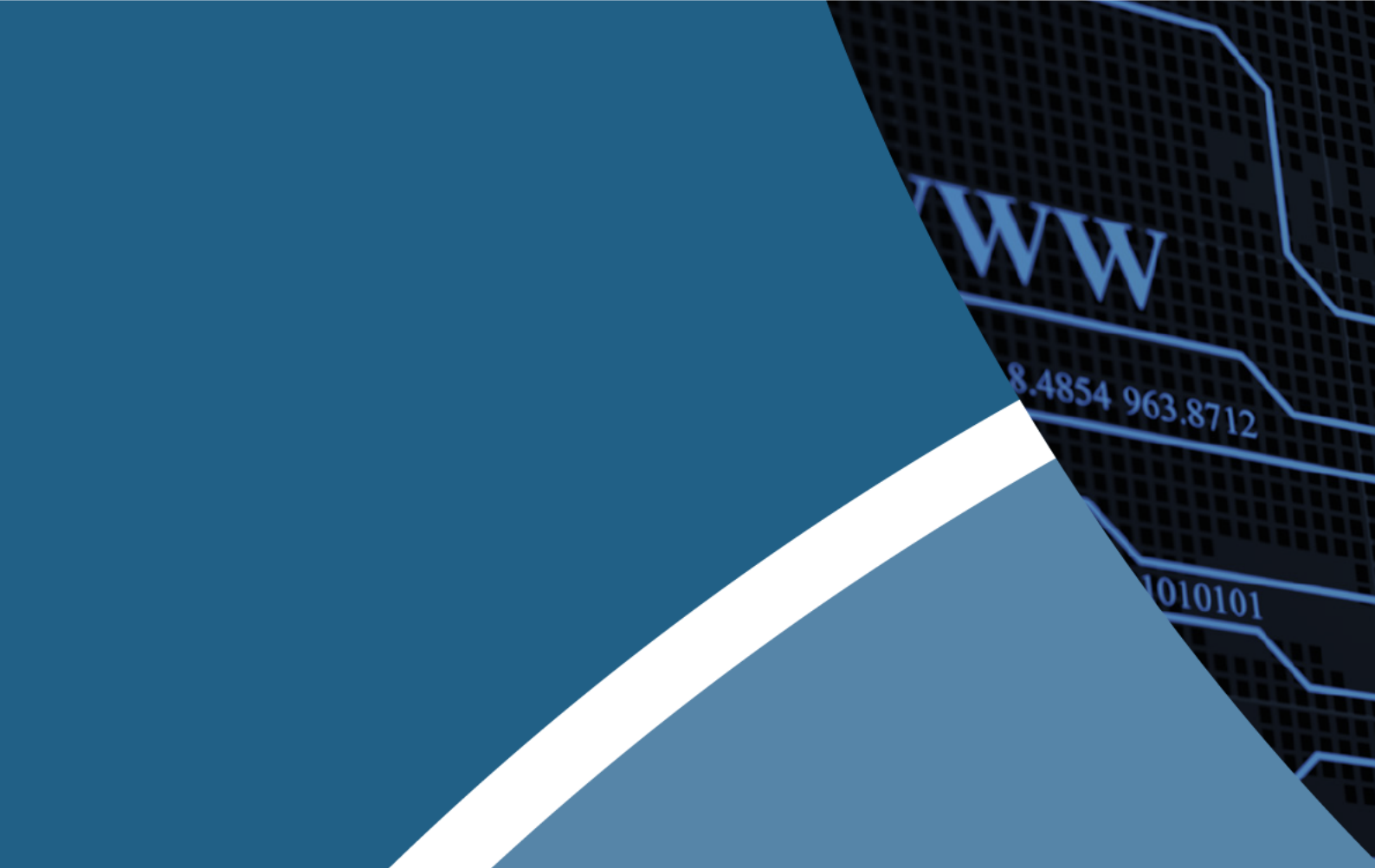

Oranjestraat 15, 2514 JB Den Haag
Postbus 85556, 2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20
E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl